

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII : Número 2187

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 4 de febrer de 1921

PERTENECEN AL
MUNICIPIO DE BARCELONA

REGALO
VERDAD

¡FIJARSE BIEN EN NUESTROS PRECIOS! SI LO ENCUENTRA
V. CARO, OFREZCA. **LIQUIDACION FORZOSA!!**

LAS CUATRO PUERTAS Y DOCE BALCONES A LA CALLE

SASTRERIA

¡MAS BARATO
QUE NUNCA!
¡QUIEN NO VA VESTIDO!
TRAJES
a 6'95 PESETAS

NOVEDADES

¡BAJA! PARA EVITAR NUESTRA QUIEBRA SEGURA ¡BAJA!
VENDEMOS LOS ARTICULOS EN 48 1/4 HORAS

GRANDES ALMACENES "LA TEOLOGIA"

LA DINAMOS COMPRANDO
A ALTO PRECIO... LA VOLVEMOS
A DINAR EN BENEFICIO DEL PUBLICO
¡REGALAMOS LAS EXISTENCIAS

¡ALTO
ES LA
AQUI!

AHORA
O
NUNCA

CAMISAS LINDAS
ANTES 1'50 Ptas
AHORA 65 Ptas

ANGELINO
MADAPOLAN
ANTES 99'75 Ptas
HOY 9'72 Ptas

¡VENID!
COMPRAREIS
A CUALQUIER
PRECIO!

MANTAS
LANA
2'25 UNAS

TRAJES A
ELEGIR
6'95 Ptas

NOVEDADES SEÑORA

SASTRERIA

VICTIMES DE L'ONADA

- Totes les existències regalen.
- Regalen? Així es comprèn que'ls establinents es liquidin.

El mejor disolvente de los uratos
Abepala de las vías urinarias
Oálcos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LÁMBIOTTE, HERMANOS
Urotropina, Pezafeleno, Ictamina, Formina

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCEL MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura MARCA La més saludable

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és elaborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADÓS I ULTRAMARINS
Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Antes de pendre-la

Després d'haver-la pres

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8 **BARCELONA**

Bloks Notes

a **DEU cèntims**

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

SARNA

CURA RÁPIDA

Sarnicida Paradell

Frasco 4 pesetas

Asalto, 28, farmacia - Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a provincies

Tintes bones qualitats **Bazar DE Unió** Utils per a escriptori

UNIÓ, NUM. 3 **BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

COSMOPOLITISME

En alguns recons dels diaris, uns homes plens de sentit domèstic i de costums cotidianes, s'esforcen en escriure com ho faria un majordom d'hotel amb aficions literàries. Beuen coctails, sospiren per les «girls», evoquen les pintures d'En Picasso, les dances d'En Bortin, la musica de Eric Satie, i

se pregunten, amb una revista de París, si se deu o no cremar el Museu del Louvre. Se creuria que Barcelona era una continuació de París, si després, en el mateix diari, no'ns trobessim amb la llista dels viatgers arribats el dia abans, com fa *L'Eco de Sitges*.

Cosmopolitisme de gazetilla... i no obstant, mai, ni en temps de la guerra, no ho havia estat tant de cosmopolita Barcelona. Perquè aleshores era un cosmopolitisme de estació, de fonda, de sala de consolat, de bar, un cosmopolitisme sense eficàcia i sense caràcter, mentre que ara és tota la diversitat del món que'ns fa visita.

Agafem un diari que no sigui *La Vanguardia*, i revisem els espectacles. Liceu: Opera alemana o francesa. Les ofertes d'òpera catalana són rebutjades. Tívoli: una opereta alemana que's titola *Nancy*, nom que ara trobem molt femení i que pot servir per a una cupletista. Les bailarines són angleses. Al Nou, vaudeville i *Pastilles Hèrcules*. Al Principal, «troupe internacional», orquestra de negres i *jazz-band*. Al Novetats, acròbates alemanys i domadors francesos. Al Apolo, varietés a l'americana. I fins al Romea, al reconsagrat Romea, companyia argentina.

Anglesos, francesos, alemanys, trasatlàntics... Manquen els russos i han arribat. Russos autèntics, vestits ells com al *Miguel Ostrogoff* i elles com a *La Zarina*, russos que per a que no'ls detinguin van cantant com aniria cantant l'Orfeó Català per Rússia, si a Espanya hi haguessin soviets. Són uns russos mansos i disciplinats, com els vol la França i el senyor Esteve, que fan musica en lloc de guerra, que capten en lloc d'expropiar, que van a l'Orfeó Català i no a la «Casa del Pueblo». Russos,

en fi, tan plens de seny, de responsabilitat i de sentit constructiu, que estem segurs deuen ésser de la Lliga Regionalista d'Ucrània.

Com els rius van a la mar, i el girassol segueix a l'astre pare, la Societat de les Nacions està a punt de arribar a Barcelona. Si la Societat de les Nacions té bandera, i si no la té an aquí l'encarregarà, perquè a Barcelona no hi ha societat sense bandera, serà la que coronarà aquesta obra acabada del nostre cosmopolitisme. Després dels bancs i dels banquers, després dels domadors, després de les «girls» i de «les petites femmes» de Marsella i de Toulouse, després dels choristes d'En Clavé de Rússia, després dels directors d'orquestra, tindrem els diplomàtics. Però aleshores temem que l'indígena se revolti contra l'invasor, i resorgeixi el barcelonisme típic. L'Assamblea de la Societat de Nacions ve a tractar la qüestió dels transports i ens fa por que coincidint amb l'Assamblea no's declari la vaga del trànsit rodat.

Aviat l'història de l'home que cercava un parisenc a París sense trobar-lo, serà reproduïda a Barcelona. Tan cosmopolites haurem volgut ésser, que al carrer de Petritxol en lloc de nates vendran «chiclets», i a cà Culleretes serà un «grill-room». Jo crec que En Josep Carner «Lo gaiter de Sarrià», se'n va a fer de cònsul per a no veure a Barcelona, convertida en un saló d'hotel amb «varietés».

PARADOX

Dificultat de fer la pau

Aquests dies, es parla a Cà la Ciutat de modificacions en el cartipaç, talment com si en comptes d'ésser a les primeries de l'any, ens trobessim ja en ple mes de desembre pròxim, en que per expirar l'actual bieni, serà el temps de les clatellades.

Es dona com a segur que determinades comisions sofriran alteració en els seus components. [Que hi haurà, i tot, canvi de presidències. Que els nombrosos aficionats a les coses de la política local tindran feina per a estona, cas de que, com se suposa, vulguin comentar els innombrables incidents que dintre d'un terme relativament curt hauran d'oferir-se a la seva atenció.

El fet, de moment, és que els iniciats en els secrets consistorials, els qui beuen de les fonts reservades a l'Ajuntament pels íntims de la Casa, xafardegen que és un gust, esmaltant les converses de qualche indiscreció d'ordre reservat i especialíssim. Que els maliciosos i els

males llengües troben tela abundosa per a aixugar la seva baba... i que ja veurem lo que sortirà de tot plegat.

Més que ventada, és equinocci, lo que sembla bufar a la Casa Gran, on entre unes coses i altres, no es guanya ja per a àrnica. Les trompades, els disgustos, els cops de cap, arriben d'un temps ensà, no se sap d'on. Aviat per a desempenyar una regidoria, caldrà tindre vocació de màrtir. Les satisfaccions que el càrrec comporta, no compensen, de bon tros, les contrarietats i els enfados que naixen de les circumstàncies excepcionals i especialíssimes, que la Ciutat travessa.

Al·ludíem a les variacions del cartipaç. A la possibilitat de que es remogui la organització del Consell. A cents canvis, mantinguts, per ara, en el més pregon secret. A juntes celebrades pels prohoms dels partits que componen el Consistori, cridats a resoldre un conflicte verament insospitat.

La tarregada—el *chor grec*, que diu el senyor Martínez Domingo—assisteix impassible a aquest bat i bull, del que, naturalment, es veu apartat. Apartat de les maquinacions i els propòsits acaronats secretament. De les aventatges i les petites dolçors inherents a la regidoria, i que la tradició semblava haver consagrat. L'infeliç anònim ocupant un escó es mantenia de la part que els *peixos grossos* li assignaven, té en els dies que correm, mala peça al teler. Per a comble de desgràcies, ha tirat el senyor Martínez Anido l'ull als Mercats...

Els de dalt ens desprecien i no es recorden de nosaltres. El governador empaita als venedors de les places—deia l'altre dia un desventurat, que no s'explica la *badada* comesa el dia que decidí anar en candidatura.

I afegia desolat:

—De què redimoni farem mànegues?

JUST

Les àligues del Parc

o un greu conflicte en porta

Senyor Alcalde, per compassió, eviti el més paorós dels conflictes!

Sant Martínez Domingo, lliureu-nos de pendre mal!

La cosa no pot pas ésser més greu, ni més urgent, ni més fàcil de resoldre!

Es tracta que, pròxima a celebrar-se la segona Fira Oficial de Mostres, dintre del recinte destinat a la mateixa hi ha dos gàbies més grosses que'l cap de l'Alfonso Sala, que ja és tot lo que's pot dir,

Una està *desalquilada* puig els micos que hi havia, no sabem si's moriren de la *gripia* o bé de fàstic davant de la política d'En Dato: el cas es que, avui per avui, allò sembla talment la sala d'actes de la *Unión Nacional Mo-*

nárquica, on des del darrer *éxit* electoral no s'hi veu mai ningú, ni el mateix doctor Martínez Vargas (a) el rei Herodes de Barbastro.

¡Olé por el maño superhombre!

D'aquesta gàbia, ben arreglada, l'Ajuntament en podria treure un bon profit, car degut a la manca de pisos, no faltaria alguna parella amorosa de les aficionades a *pelar la pava* als bancs del Parc, que llogarien *departamentos reservados*. Tractant-se de *tórtolos*, què millor que oferir-los-hi un lloc en una gàbia?

En quant a la segona, hi ha unes àligues que només cal veure-les per a convence's que, en quan a pell i ossos, fan la competència al mateix Cambó i a la mateixa Elena Jordi.

Pobres àligues! I que n'és de horrible tenir que viure de les *sobres* de l'Ajuntament de Barcelona!

Per elles, tot l'any és Quaresma, i així s'explica que, tanta és la debilitat, que ni tenen forces per a volar...

Tot això, fins avui no ha trascendit al públic, però el dia que s'inauguri la Fira, pot donar lloc, com hem dit, a un conflicte *macanudo* que diuen els amics d'En Francos Rodriguez, el descobridor de Xile.

I en un país com el nostre, on la més petita cosa se aprofita per a moure gresca, la *magriscolls* de les aviat famoses àligues serà causa d'un dia de dol.

Creient que's tracta d'una alusió a l'actual estat de Germània, els firaires alemanys en donaràn compte al successor del príncep de Rattibor i els de *El Correo Catalán* apoiaràn la protesta.

I per culpa del nostre Ajuntament, Espanya es trovarà embolicada en un greu conflicte internacional.

I això cal evitar-ho, costi lo que costi. Sobre tot quan és cosa tan fàcil d'evitar.

Amb carn de regidor a la graella, les famolenques àligues, en pocs dies posarien més greix que'l nostre gran Ribé, l'Hindenburg de la guàrdia urbana.

I tots hi sortirem guanyant. Els barcelonins, per veure'ns lliures de les calamitats que en mala hora s'apoderaren del nostre municipi; els *espanyols* per a evitar una nova guerra europea i les famolenques àligues per poguer-se treure el ventre de pena. No li sembla senyor Martínez?

TENU

Aquest número ha sigut
passat per la censura
governativa

PERTENEC
ATENEO DEL BARCELON

EL MASCAROT DE L'ANY

La senyora Junta de Subsistències

A CAU D'ORELLA

Sic transit..

Al cap de vint anys de l'arribada de la Capella Rusa, que tant va influir en la vida de l'Orfeó Català, ha arribat el segon chor rus. Aquells choristes de la Capella Rusa, nosaltres sabíem que eren cantaires, i res més que cantaires, que com els saltimbanquis de *L'alegria que passa* anaven pel món portant l'alegria per a deixar-la enrera.

Aquests rusos d'ara sabem que canten però ignorem si ho fan per ofici o per necessitat, si creuen amb En Lenine o amb En Petluira, si van de Rússia o si en venen. En ells hi havia una distinció sorprenedora.

Quan sortíem de l'Orfeó, una senyoreta presa dels nostres mateixos dubtes, preguntà a un amic nostre:

—I aquests rusos què són?

El nostre amic, molt serio, respongué:

—Tots són ex prínceps.

CUMPLINT EL «BANDO»

—Que'm tregui la carota?... Si no en duc, que és la meva cara.

La crisi

La gent veu als Bancs com uns grans organismes, on tot lo individual se subordina a lo col·lectiu. Són petits Estats, amb una política, unes finances, un parlament d'accionistes, un consell de ministres i uns estaments. De lo que a l'estat pla dels Bancs li passa ningú ne fa esment.

Un Banc fa fallida i se sent un cruiximent a la ciutat. Un altre sospèn pagos i Catalunya, tremola. Un Banc s'ha convertit en l'honor d'un poble, en lloc d'un negoci. Però quan els que serveixen a un banc són llençats al carrer, ningú hi dóna més importància que a l'aixafada d'una formiga. I és tot un drama.

Un drama que En Moraguetes ha resumit així:

—A fulano el varen col·locar en el «City Bank», però tot d'un plegat varen treure el Banc i an ell el varen deixar en el City.

En Popot

Una vegada va ésser proposat, per a fer escarni de certs públics, que an En Popot, el negre de la rambla, li fos ofert un homenatge el dia de Reis, com a rei negre. No es feu la festa, però En Popot d'homenatge en reb cada dia. No es pas el negre de «Llibertat» perquè encara que de noies per casar no'n tindria gaires, forem capaços de fer-lo regidor per la «Lliga». Però els cubans, els seus compatriotes, no se l'estimen gaire..

—Popot—li diem—perquè no te'n vas a Cuba?

—Porque yo aquí zoy blanco—respon filosòfic.

Però ha arribat l'insurrecció dels negres a Cuba, i han tornat a repelir-li que marxés, que els negres criden negres. I En Popot, ja més serio, més imposat del seu càrrec de negre públic, tement, sense dubte, que no fossin respectats els seus drets a la nostra convivència, ha respost orgullosament.

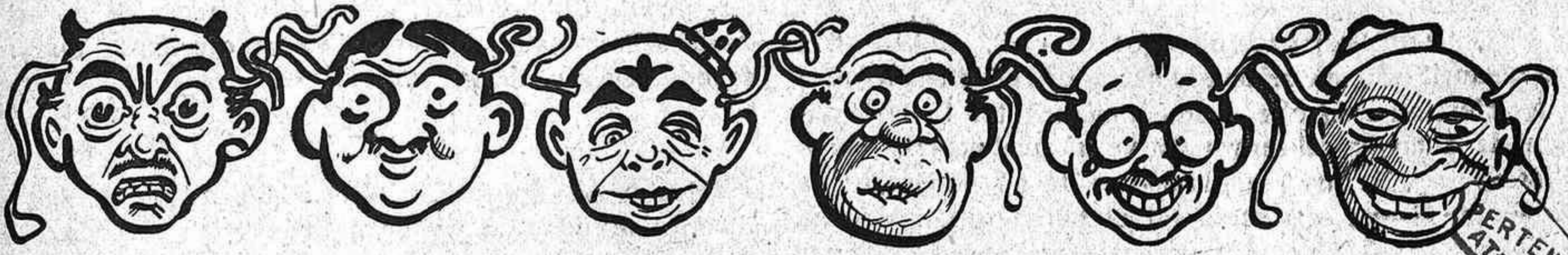
—Es que yo zoy catalán.

Recordo haver llegit aquests dies, que's tracta de fundar a París una escola d'oratória, per a les dones.

Diuen, els patrocinadors de la institució, voler preparar les senyores per a parlar en públic.

Això d'ensenyar a parlar a les dones, que han tingut de tot temps fama d'explícites i comunicatives, té la seva gràcia.

Jo penso que abans que a expressar-se en públic, caldria ensenyar a les dones a parlar bé i a temps.

Després, a saber callar oportunament.

Crec també, que més que a fer discursos, o assajar-se en l'art de l'oratoría, convindria ensenyar a les dones—i a molts homes—a parlar amb mitjana correcció.

A dir les coses, amb claretat i senzillesa.

Be prou es diu correntment, que el parlar bé no costa res. Emperò, espanta la suma de presumpció, de disbarats i de bestieses esmerçades per a la gent al voler contar el fet més insignificant.

Els mots impropis, les frases ridícoles, són un torment i un mareig.

Ara mateix, i sense que pugui dir ben bé com, em vé a les mans el primer número d'una revisteta mensual, escrita, en bona part, per senyores.

Al començament d'un article signat per una d'aquestes, es diu

Literariamente, soy patrimonio (?) del anónimo...

L'intenció de la senyora, segons més avall fa constar indirectament, era dir que és *partidaria* del anònim, per manca de *méritos y merecimientos literarios* que l'autoritzin per a dirigir-se al públic, lo que no és obstacle per a que firmi el treball.

En la mateixa publicació, diu un senyor tan falsament modest com la senyora de que acabo de fer esment:

Perdonad si alguna falta de sintaxis encontráis en nuestros escritos. Somos humildes hermanos que de buen corazón procuramos extender la luz verdadera de Nuestro Padre Eterno, no con predicaciones solamente, sino que también con obras caritativas.

Qué redimoni té que veure la sintaxis amb la caritat? —pregunto.

Digui l'autor de l'escrit que és caritatiu amb tothom menys amb la gramàtica i potser arribarem a entendre'ns

Quines ganes de gastar temps i d'omplir paper, en dies en que n'hi ha poc, i el poc que hi ha costa un ull de la cara!

Qué es la vida?—resa el títol d'un article; estampat també en la revista a que em refereixo.

Què és la vida?

De debò, no ho sap?

Doncs la vida, com pot veure's a cada pas, es un galimaties.

Una olla, en la que pocs ocupen el lloc que de dret els pertoca.

Li plau la definició?

X. X. X.

De la Barcelona actual

L'Alfred, mudat de les festes, lluint els botins nous i fent voltar el bastó que li regalaren pel seu sant, es disposa a anar a fruit, pels nostres passeigs, de la bonança que li brinda un esplèndid matí de diumenge.

En arribar a la Rambla, compra el diari i la seva mirada corre, lleugera, en busca de les notes societàries que molt li plauen des de que els comitès paritaris tingueren el bon encert d'augmentar-li el sòu, lo que li proporciona el poder vertir a la moda, follia de les joventuts d'avui, i fer goma i gasto quan és presenta el cas.

Obsessionat per aquelles lectures no s'adona que està caminant per la part contrària i que els altres passejants,

PRIMERENCS

—Quina careta més bufona!

—No sé que hi veu. Es de seda com les altres.

—No, si parlo de la teva.

per a no topar amb ell, han d'anar fent ziga-zagues que sempre resulten enutjoses.

Una solènne trompada d'un que, com ell, va badant, el treu d'aquell insomni deixant-lo avergonyit en plena Rambla de les Flors on s'hi troba en aquell moment tot lo bo i milloret de la família del senyor Esteve, al qual coneixem com si fos de casa, els que tenim la dissort de no poder viure a l'aixampli. Mentre està espolsant el barret que, igualment que el diari i el bastó, li ha anat per terra, observa que una nena elegantment vestida, i amb aires d'aristòcrata, és gira llençant-li una mirada ingènua i un somris que no pot aturar. L'Alfred està perturbat i ni en fa cas; s'ha quedat plantat al mateix lloc de l'incident sense saber què fer. A l'últim decideix seguir la ruta començada; però, de sobte, recorda aquella cara expressiva de la miradeta ingènua, i com mogut per un ressort, apressura el pas en busca d'ella, no podent aconseguir més que una forta enrabiada, al no veure-la de nou, que li fa maleir aquell moment en que abans de conèixer ja ha d'oblidar.

—*Bueno*, prou, Assumpció, es pot saber perquè has arribat tan enriolada? diu la mamà de la que ja coneixem amb to que gairebé és una amenaça.

Una rialla encara més enjogassada fa de resposta. Ella, prou que ho sap, però, no vol dir-ho. En el teatret de la seva imaginació encara hi té aquell jove, en plena Plaça de Catalunya, buscant-la desesperadament i sortint-li els ulls de les òrbites tal com l'havia estat contemplant d'aprop, sense ésser vista, mercès a l'encegament que el tenia presoner. Per cert que la té preocupada aquell interès que no arriba a comprendre ben bé. Ella, de totes maneres, s'ha fixat que és elegant, finet i que no és lleig del tot.

—Mira nena—insisteix sa mare—si no et fas més amiga de la serietat, no pensis en assistir al ball que es celebrarà als salons de la família de Riquer. Llavors si que es posà seriosa; era la primera vegada que la deixaven disfregar i li feia gran il·lusió.

Escollit el vestit que es tractava de fer a la nena, no era qüestió més que de comprar les robes.

En una de les botigues de novetats de més renom de la nostra urbs hi hagué quelcom d'anormal. Un dependent acabava d'experimentar una sotregada de nervis i, in mòbil, no treia la vista de la porta que s'havia obert, mentre que qui, havia entrat, tota enrogida, no sabia què li passava, ni on havia d'anar, ni que fer. La mamà, que l'acompanyava, i que ni menys s'havia donat compte d'aquestes emocions, es dirigí cap an ell, que no era altre que l'Alfred, demanant-li lo que tenia intenció de comprar. Amb la parla habitual del dependent aveçat a tractar amb el sexe feble, mantenia el caliu d'una conversa que li plavia. Les mirades que l'Assumpció canviava amb el dependent donaven a comprendre que aquells dos sers, que s'havien reconegut, no estaven per les vendes i si pels secrets del cor que, amb la mirada, l'un explicava a l'altre.

Feta la compra es retiraren, no sense que abans la parella s'hagués despedit diverses vegades. Ell és quedà a la porta

mirant com s'allunyava la noia que havia trobat més plena de simpatia i l'Assumpció, girant-se d'amagat de sa mare, també saludava amb aquella rialleta tan capritxosa que mai es mou dels seus llavis.

Man passat alguns dies. A l'Assumpció tan se n'hi endona el ball que ha d'assistir, gairebé ni se'n recorda. El seu enjogassament ha canviat per serietat i, en lloc de mirades ingènues, sovintegen en els seus ulls llàgrimes que no pot retenir i que no passen desapercibudes per sa mare que roman, sempre aprop d'ella. Quan aquesta l'interroga amb la pretensió d'averiguar ço que no sap, però, que té la temor d'haver endevinat, la filla resta muda, car, coneix molt bé els seus pares i no s'equivoca gaire al creure que qualificarien d'enorme baixesa el que poc temps enrera hauria sigut una cosa natural. La cambrera, que coneix el sofriment de l'Assumpció, voluntariosa porta les cartetes amoroses al seu destí i cerca totes les ocasions i aprofita totes les escuses que se li suggereixen con tal de que puguin veure's i parlar-se.

No podent, ja per més temps, romandre muda perquè els precés s'han convertit en exigències per part de don Josep, son pare, (que dos anys enrera li deien Pepet a seques, perquè encara no s'havia enriquit fent d'acaparador) confessa lo que fins aquell moment havia mantingut en secret. Com era d'esperar ressona un «Això mai!» acompanyat d'un fort cop de puny donat sobre una taula per una mà gens fina, malgrat i ésser adornada amb un gravadal d'aneils plenes de brillants.

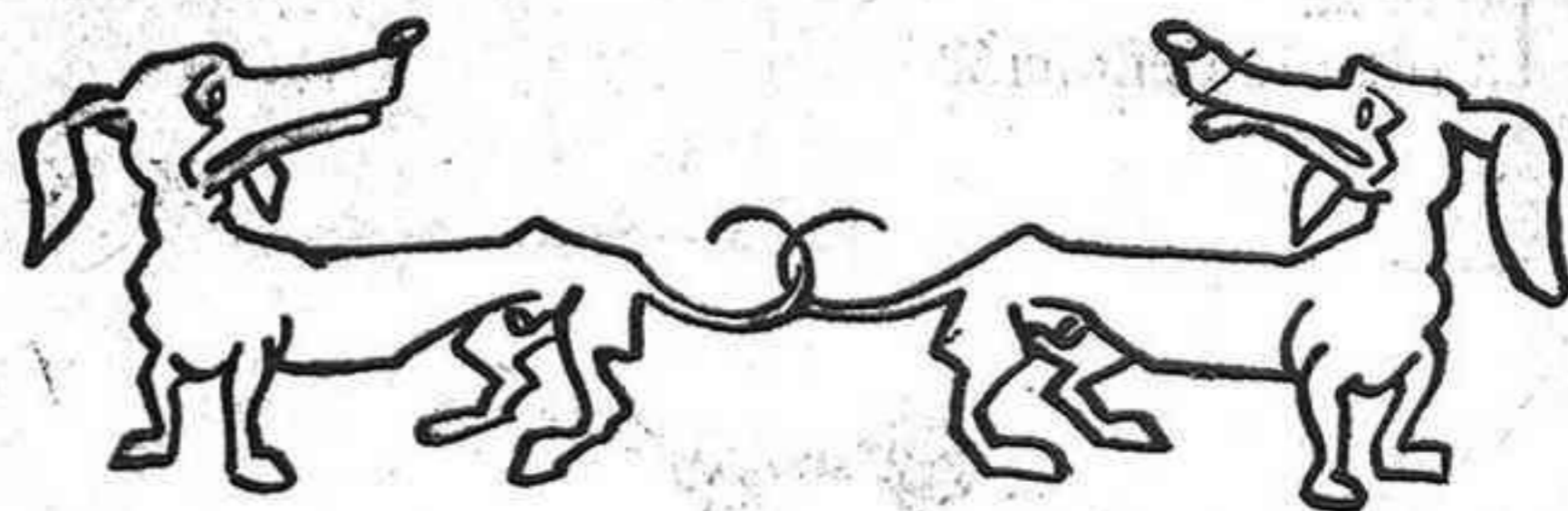
—On s'és vist—segueix son pare, amb gran indignació—la meva filla cometre el delicte d'estimar un trist saltataulells? Què no saps que essent hereua de la fortuna que, gràcies a les meves suors, he arribat a reunir, el jorn menys pensat, un comte, un marquès o qui sap... vindrà a sollicitar-nos la teva mà.

La malaurada criatura ni contesta; el seu pensament no està per a sermons ridículs i apenes si ha recollit, per atzar, dugues o tres paraules soltes de les llençades per aquell somniador de grandeses que, mercès al seu honrat treball, segons diu ell, ha conquerit amb poc temps una fortuna.

Avui al llevar-se, troben a mancar l'Assumpció i a la botiga de novetats esperen, inútilment, l'Alfred...

On han anat? Això ells ho saben; ço que nosaltres podem suposar és que són en busca d'una nova vida, ben lliure i ben noble, on no hi hagin ridículs lligams de classe que privin d'estimar-se i on l'egoisme no hi faci niu.

JACOB

EL SUICIDI DEL CARNESTOLTES

«No se culpe a nadie de mi muerte.»

GLOSSARI

ESPERO QUE BAIXINI!

ADAPTACIÓ

L'onada de baixa està portant a la nostra vida ciutadana multitud d'escenes còmiques i tràgiques.

Entre les més grotesques podríem comptar-hi l'ocorreguda fa pocs jorns al carrer de la Boqueria.

En l'aparador de una botiga de robes hi havia exposats diferents gèneres, damunt dels quals s'hi veien senyals lletrats: «Gran Rebajal!... Antes... tal preu; ahora... tal altre.»

Un jove elegantet s'aturà davant l'aparador de referència. Arran de nas tenia unes corbates de moda, que penjaven tocant al vidre i duien l'indispensable lletreret: «Antes 6 pesetas.—Ahora, 4 pesetas.»

El jove estigué una bella estona mirant-les i remirant-les, i semblava fixar-se molt amb el preu.

Des de dins la botiga — completament buida de compradors, com totes, — la dependenta i l'amo espiaven al jove elegantó palplantat a l'acera; i se'l miraven esperançats, amb l'ai al cor com si's diguessin per a ells mateixos: «Veiam; veiam si ara picarà el peix.»

Tanta estona estigué el jove mirant insistentment els penjolls de corbates, que a la fi la dependenta, al objecte de no deixar escapar al comprador, es decidí a sortir dissimuladament i digué al jove lluit:

—Vol fer el favor de passar, que les veurà millor?

—No, gràcies.

—Entri;... perquè no entra?

—Espero que baixin.

La dependenta es ficà dins i parlà uns mots amb l'amo.

Amb les ganes de vendre sia com sia que avui tenen els botiguers, no sigué d'extranyar el resultat: quasi automàticament, però amb gran parsimònia i dissimul, a la poca estona fou girada del revés la tarja que penjava damunt de les corbates. El nou lletreret deia: «Antes, 4 pesetas.—Ahora, 2 pesetas.»

El jove palplantat mirà indiferent el canvi de preu, però no's movia del lloc, com si l'haguessin clavat a les lloses de l'acera. I seguia mirant i remirant les mostres de les corbates que penjaven arran dels seus ulls extasiats.

L'ENTERRO

—Ora pro nobis!... Mortus est la sardina dels acaparadoris...
—Enterrem-la ben fondo per in sècula seculorum...

Passaren uns minuts. El jove no's decidia.
L'amo de la botiga no's pogué aguantar, ja més, i
aleshores fou ell qui sortí al dintell de la porta:

—Jove! Vol fer el favor d'entrar?... Passi; entri, que
les veurà amb més comoditat.

—No senyor, no; gràcies.

—Doncs què espera, aquí plantat?

—Espero que baixin.

—Per l'amor de Déu!... Encara vol que baixin més?

—Espero que baixin unes noies que treballen aquí a
cà la modista, al primer pis d'aquí al davant.

XARAU

EPIGRAMES

A la diada de Pasqua
el papà va estrenà un frac.

—El meu té un barret de copa
que el porta per Dijous Sant.

—Doncs el meu per la Puríssima
portava un trajo d'estam.

—Això no és res—digué En Nasi
donant-se un to molt marcat—
el meu (i no està per dir-ho)
per Corpus porta els gegants.

* * *

—He perdut aquell gos xato.

—El de Terranova?

—Sí,

prò no es riurà pas de mi
perquè si no el trobo... el mato.

* * *

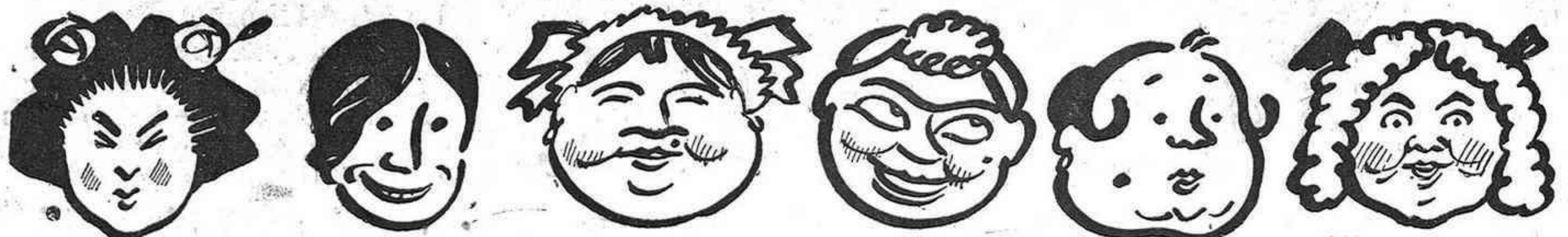
—Ja t'ho pots creure, Genís,
que aquell qui matà'l Lluís
no fou culpable d'homicida

—Doncs de què?

—De suicida

perquè'l mort era suïc.

M. GRANÉ CIVIL

TELÓ ENLAIRE

ROMEA

Divendres s'estrenà un quadret dramàtic, *L'apuntador*,
de l'anglès Sutro. Obra de gran intensitat tràgica, que pro-
dueix una forta emoció en els espectadors. Els tipus estan
pintats de mà mestra, amb tot i la rapidesa en que l'autor
desentrotilla la llur psicologia, puix es tracta d'un drama com-
primit, estil «guinyol».

La senyora Baró i els senyors Giménez i Montero esti-
gueren ajustadíssims. En Giménez es guanyà una ovació en
una escena difícil que salvà amb molt d'art. La traducció,
d'En Carner, va semblar-nos passadora; abusant per això un
xic massa de certes paraules no massa pròpies.

—Avui comença en aquest teatre, una tanda de funcions,
la famosa companyia argentina de Camila Quiroga. Ens do-
narà a conèixer lo milloret del seu extens repertori.

A Madrid ha obtingut un gros triomf aquesta companyia
formada, segons diuen, de meritíssims artistes que executen
acabats conjunts.

TÍVOLI

Nancy va ésser estrenada a Madrid per la companyia de
la Esperança Iris, i els papanates de la Puerta del Sol, aplau-
diren molt, cosa que a ningú pot sorprendre quan a la *villa*
del oso i del madroño, lo mateix s'entussiasmen amb *La*
ciudad alegre y confiada que amb *La fórmula 3 k 3* d'En
Muñoz Seca. Ni l'estrena a Madrid de *Las dos sendas*
d'En Marsillach!

La musica, més que dolenta, i la lletra pitjor que la
musica.

El decorat va deixar amb un pam de nas a uns nuvis de
Castellfullit que seien al costat nostre. I aquestes *manoles*
del tercer acte, semblaven de lluny un remat de *galls d'indi*.
Paraula! I aquells choristes de frac bomba i flor a la solapa,
ens feien l'efecte que venien de la festa dels tres toms.

En quan a l'interpretació, direm de la Saus que la veu és
la veu i la beutat és la beutat... I prou de *Nancy* que és cosa
lletja no deixar en pau als morts.

PRINCIPAL-PALACE

Gran bullici de mascaretes, les belleses més esplèndides
de la cort d'Afrodita, assisteixen als magnífics balls de dis-
fresses que s'han inaugurat an aquest riquíssim cau d'amor

que és avui el «Principal-Palace», no per art d'encantament, sinó per l'art genial del gran artista Salvador Alarma que ha convertit aquella sala i escenari en un meravellós recó del Indostá. Tan en conjunt com en detall pot afirmar-se que serà la millor sala presentada enguany a Barcelona.

En tota l'ornamentació de la sala s'hi endavina l'inimitable «salero» artístic i el magnífic cop d'ull del primer dels nostres escenògraf-decoradors. Aquell joc de lloritos simbòlics que presideix la platea; aquelles originals i fastuoses penjarelles dels palcs; aquells ídols que sembla «que parlen», gentilment emmarcats pels alegres arbres florits; i aquella catifa de confettis rojos contrastant amb el «verde cèsped» de l'escenari... ¡vaja, que un hom no se'n mouria, de tan boca-badat que s'hi troba. I la llum! I l'esplendor dels draps virolats! I l'elegància de les línies! Vinga! Una altra abraçada, amic Salvadoret!

ESPAÑOL

Sembla que el dia 11 torna a obrir les portes aquest teatre amb una gran companyia catalana de vodevil i espectacles.

Els noms d'En Santpere i En Bergés (els dos Pepitos), són garantia de la tasca que's prepara; i fins de l'èxit que la campanya assolirà.

POLIORAMA

La república del amor d'En Manel Moncayo i En Valentí Benedicto, és quelcom així com un compendi de lo més dolent de les obres d'En Perellada i En Muñoz Seca. No cal dir, doncs, que un disbarat succeeix a l'altre.

Sort que el gran Güell, el simpàtic Parreño i la cada dia més ideal Mareca, amb la seva bona voluntat i el coneixement que tenen del públic de la *bombonera* de la Rambla, evitaren una *catástrofe*, convertint en rialles els xiulets que'ls autors es mereixen.

GOYA

L'Amalia Isaura se'ns ha presentat novament com a *co-medianta*, que diuen els de la Conca de Tremp.

—No sé perquè an aquests no'ls hi fan treure la careta, que'ls coneixeríem.

I l'èxit que ha assolit, ha sigut tan gran que no dubten que aviat la veurem abandonar el gènere *maquettista* per a consagrar-se per complet a la comèdia o al sàinet.

Durant la representació de *Madame Pepita* escoltà entusiastes ovacions.

Molt bé, Amalia, molt bé! I... fins a una altra!

BALLARUGA

Demà tindrà lloc al «Novedades» el popular «Ball Multicolor»; dimarts, dia 8, el «Ball Florit» i el dissabte següent, dia 12, el titolat «Ball de Gloria».

Sapigut el bon gust amb que organitza aqueixes festes de la ballaruga la casa Aurigemma-Cañadó, inútil augurar un grandios èxit a les mateixes.

La sala ben adornada, bona música, noies maques i vinga rumbo i esplendor!

Res, que si'm perden... ja saben on trobar-me.

FUTBOL

El diumenge, en el camp del F. C. Barcelona, se celebrà un dels partits que se jugaren amb motiu de les finals del Campionat de Catalunya.

I dit Club, en lloc de donar un partit renyit, ens obsequià amb una prova de poc *sprit* deportiu, organitzant una «ensarronada».

S'aliniaren ambdós equips: el F. C. Barcelona i el F. C. Espanya; i durant tota la primera part estigueren els «blaus grana» de figuretes de retaule.

No feien res i solament l'Espanya assetjava de valent, puig e's altres... badaven!

El nombrós públic que s'estava mirant el partit se entretenia... les senyores fent comentaris de les modes... els senyors fent ocells de paper.

Guanyant l'Espanya (?) per 2 a 0.

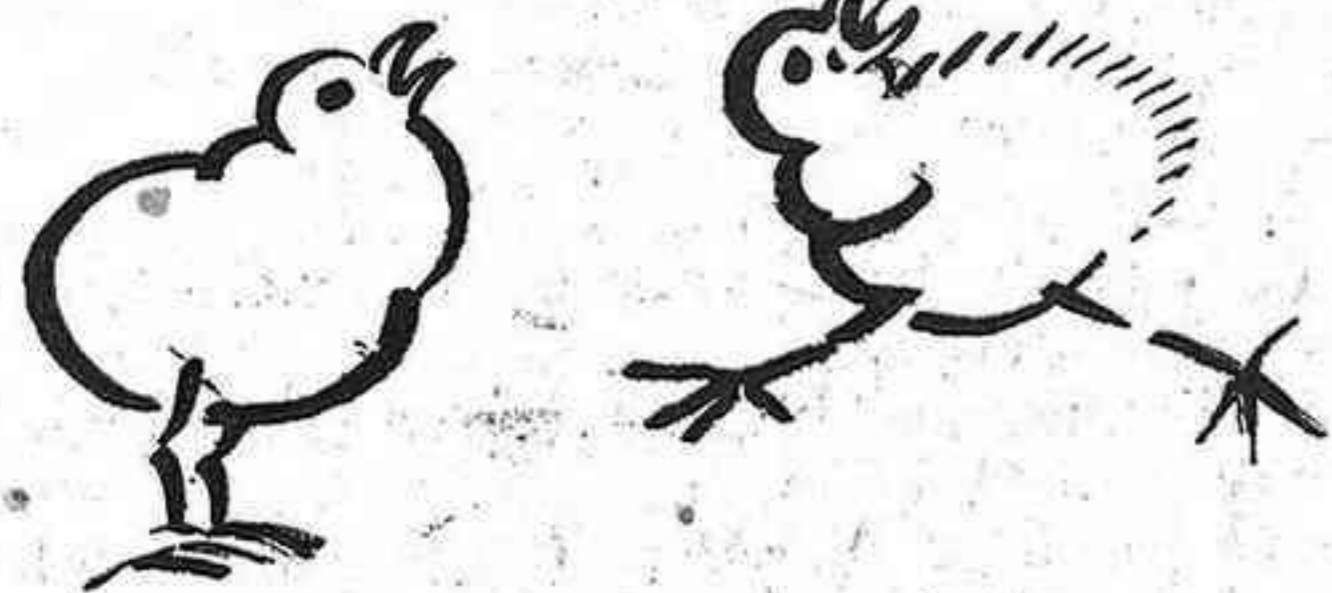
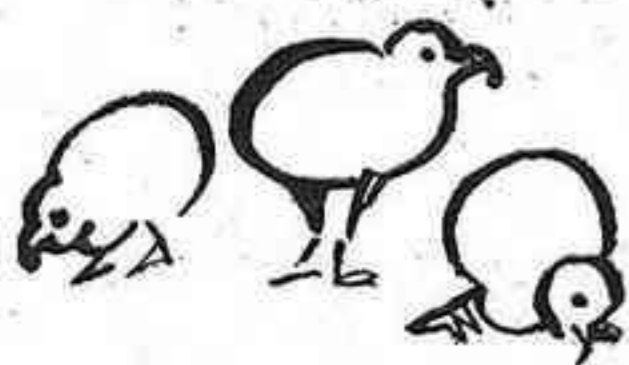
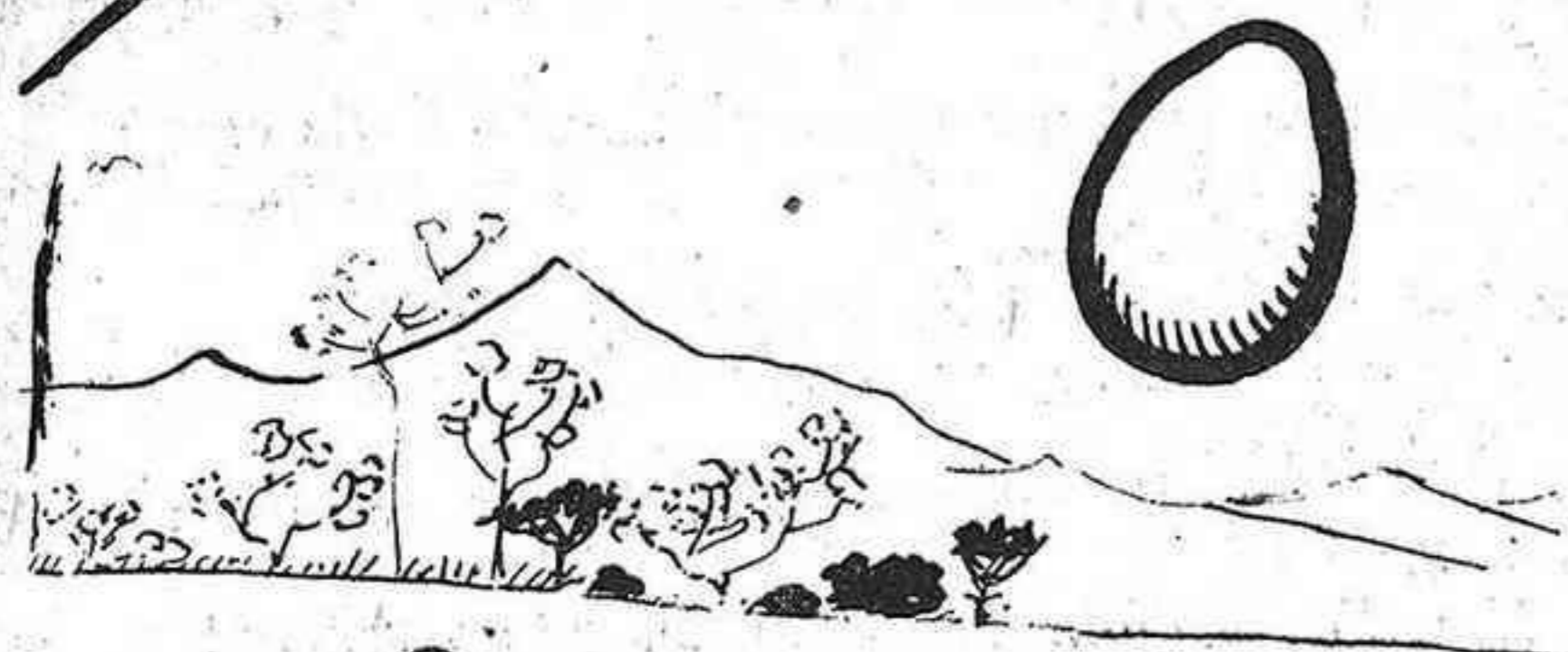
Fou aquest partit una veritable «martingala», molt poc útil per un Club que tants admiradors té.

C. D. Europa, 3.—R. C. D. Español, 0.

En l'esplèndid camp del anomenat en primer lloc, se verificà el partit. I els jugadors d'En Matas lluien el seu colossal joc rotllan als del Español.

L'Europa va en camí del triomf, i si segueix així el veurem prompte en dies feliços que li daran fama i victòries. Aquest partit fou tot lo contrari del antecessor.

En el camp del C. de S., de Sabadell, es jugà l'altre partit

LA BAIXA

—Aparta't, Tit, que ja baixen els ous!

entre aquell i l'Internacional, però la pluja feu que's suspengués als vint minuts de començar, amb el resultat de 0 goals.

FRANÇA-CATALUNYA. — La Federació Catalana de Clubs de Futbol, donant un alt exemple i volguent demostrar la valúia dels jugadors catalans, ha organitzat per a el proper diumenge un partit entre la *Ligue Sub Quest de France* i la Selecció Catalana.

Lo qual donarà motiu a que vegem un sensacional partit.

Cursa Moncada. — San Mateu i Vilassar de Mar.

Hi prengueren part quarantados equips, adjudicant-se el R. C. D. Espaniol, després d'una cursa molt brillant.

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

TRES FADRINETS I UN BON MESTRE

No tenia altra dèria el diumenge passat que anar a *Belles Arts*, per a veure com s'ho maneguen els artistes belgues, però el crític proposa i els artistes disposen. I tres fadrinets de casa disposaven que no anés a veure l'art de Bèlgica.

—Per què no hi anava el dilluns?—pensarà alguna llegidora meva.

—Perquè jo, mal m'està el dir-ho, tinc llegidores.

Ai, xamosa amiga inconeguda! La meva idiosincràsia de crític *festiu* no em permet dedicar a l'art més que'ls dies de *fiesta*, i encara gràcies.

Anava, doncs, a dirigir-me de dret a *Belles Arts*, quan vareig recordar-me que a *Cân Valentí* hi havia dues exposicions i a les *Galeries Laietanes* dues més i vareig pensar:

«Fas aquestes quatre de correguda, i cap a veure els belgués de pet.»

I ja em tenen a *Cân Valentí*, fet un ensa davant de les aquarel·les d'En Puig Pujadas i dels olis d'En Bonaterra-Gras, dos fadrins de l'ofici bastant simpàtics, a judicar per les seves obres.

Les aquarel·les d'En Puig Pujadas resulten boniques, encara que *pujades* de color totes elles. Sobresurten uns bodegons en els quals l'artista hi ha posat draps virolats i pisa de Talavera. També tenen calitat: una llumanera i una bacina de llautó, tretes del quarto dels mals endressos, i uns cetrills de vidre molt treballadets. Els olis de l'altra expositor me semblaren una mica bruts; tal volta perquè el pintor, prenent-se el cognom matern al peu de la lletra, fa anar el color massa *gras*, o perquè, amb tot i dir-se Bonaterra, no gasta *terres* prou bones. Sia com sia, les pintures li surten olioses i dures, ço fa que costin una miqueta d'empassar. I és una llàstima que no siguin més pastoses i flonjes, perquè el xicot té cop d'ull i treballa amb bona voluntat.

Més afinat i més just que aquests dos novells pintors, me semblà En Quimet Terruella, un bon fadrí de l'ofici, que ja comença a anar sol i que, quan no s'atreveix a anar-hi, es presenta *ben acompanyat*.

En Terruella exposa a les *Galeries* un grapat de pintures maques perquè si; es veu que a l'istiu, per terres de Camprodon, ha treballat com un home a l'aire lliure, procurant no allunyar-se gaire del bon camí de por de perdre's.

Si sempre ho fa com ara,estic ben segur de que anirà lluny ben aviat.

En sortir de la saleta d'En Terruella, em disposava novament a anar a *Belles Arts*, quan unes figures que'm miraven de cúa d'ull des de la sala del costat, feren que hi entrés i que m'hi quedés badant flns que m'avisaren que era l'hora de tancar.

Quina manera de tractar les carns, la de l'expositor! Allí hi havia una *Susagna al bany*, un *Sant Miquel* i un *Satn Joan*, de tamany natural els tres, que parlaven tal-

ment, i uns paissatges, ja entrats en anys, amb tota la frescor i la grandiositat dels millors temps.

I els belgues quedaren condemnats a no veure'm fins a l'altra festa.

De qui eren aquelles pintures tan notables? Doncs, del mestre Martí i Alsina.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Amagueu les criatures!

Molt empipats estan els confeccionadors del darrer padró municipal, puix han averiguat que molts pares, o caps de família han omplert les fulles deixant de inscriure-hi els nens i nenes.

L'empipament és raonable.

Perquè prescindir dels infants en el padró?

Tractant-se de coses de l'Ajuntament, que els veïns amaguessin el pa, o... fins diners, es compendria.

Però amagar les criatures?... No se pas què hi veuen!

Que se les ha de menjar l'Ajuntament, les criatures?

Sovint llegim ara en els diaris noms de venedors i botiguers que han sigut multats empresonats pel mero fet de haver sofisticat aliments o haver robat en el pes.

Molt bé, senyor governador!

Però, ¿vol dir que no fora de major eficàcia, que ademés del nom se dongués la dressa, les senyes precises de on tenen el domicili aqueixos tenders o botiguers poques vergonyes?...

Em sembla que el nom no és prou; que un senyor es digui Xirinachs o Rodríguez no ens interessa. Lo que el públic voldria sapiguer és on tenen el catau i les balances, per a poder-los castigar no anant-hi a comprar mai més.

Llegim en una «nota de sociedad» publicada en un dels nostres rotatius per un *pollo bien* revister de salons aristocràtics.

«La poesía del «Carnaval» puede sentirse como perfume de primavera...»

«Somos muchos los que impacientes esperamos el desfile, ante nuestra mirada inquisidora, de *colombinas, majas, gitanas, odaliscas*...»

«En este ambiente grato bueno es que nos «cobijemos» y que, influenciada por él, la sangre moza dé muestras de vitalidad...»

I un no pot continuar llegint, perquè pensa: «Ai, ai, ai, pobres odaliscues!»

«L'Escola Catalana d'Art Dramàtic» ha organitzat cinc funcions de Teatre Català, per a ésser representades al «Eldorado»

La primera tingué lloc ja abans d'ahir, dimecres, donant-se *El ferrer de tall*, d'En Pitarra; les altres, aniran per l'ordre següent: *La dama alegre*, el dia 13; *La fi de Tomás Reynald*, el dia 20; *Nausica*, d'En Maragall, el dia 6 de març; i *Judit de Welp*, el dia 20 de març.

Tot això, que ja és bastant, amanit amb conferències d'En Adrià Gual, col·laboració d'En Enric Giménez; i decorats expressos d'En J. Morales.

Els preus seran sumament econòmics.

Quin Carnestoltes més trist se'ns prepara!
Prohibició de dur careta posada, a les màscares vianants.
Prohibició de tirar serpentines, i paperets i boles de neu.
Ja no més falta que als amics de la barrila els prohibeixin fer allò tan clàssic del *Uh! Uh! Uh!*... *Que no'm coneixes?*

Veritat és que no hi haurà de què. Perquè anant sense careta, tots ens coneixerem. Tots menys els lladres i els acaparadors que aquests tenen la cara tan groixuda, que per a arrencar-los-hi la careta, els hi tindrien d'arrencar la pell.

Abans de anar-se'n a Gènova a fer de cònsol, el poeta Josep Carner ha volgut fer-nos uns bells esquellerings de comiat: una traducció al «Romea» i una conferència al «Artístic».

Al «Romea», com que era pagant, no hi havia ningú.

Al «Artístic», com que l'entrada era per invitació gratis, hi hagué un ple a vessar.

En Carner s'acomiatà parlant-nos de *El bés*.

Bés, home bés!... Quines ganes de fer propaganda de *El llibre dels petons*.

Podia dir com els comedians italians en les funcions de despedida:

—*Non dico addio!... Ma un baccio ed a rivederci!*

En un dels carrers més concorreguts del casc antic de Barcelona, tot són grans lletrers de proganda.

«Saldo verdad de todas las existencias».

«¡Ganga! ¡Ganga! A cualquier precio».

«Formidables descuentos».

«Liquidación. Casi regalado».

—Que és l'onada de baixa, senyor Cosme?—pregunta una senyora a un dels botiguers.

—Sí, senyora; l'onada terrible!...—respon el botiguer.

—Bé; vostès rai, que saben nedar!

—Sí!... nedar i *guardar la roba*—fa signant les piles de gènere que té a dins de la botiga.

NOTES DE CASA:

Els artistes F. de A. Planas i J. Bonet del Rio, han tingut la finesa de convidar-nos a l'Exposició de pintures que's mostra actualment en el «Saló Serra».

Interior domèstic.

La senyora Capdetrons agafa el *Blanco y Negro* i cerca en ell la secció de «modas».

—Vaig a veure què portaran, els elegants, aquesta primavera.

El marit, malhumorat:

—Ja t'ho diré jo, el què portaran: molts matalaços a la casa d'empenyos.

Imp. L'Esquella i La Campana, Olm, 8.—Barcelona

TOS la curen les Pastillas Helenianas. 1'25 pessetes caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. 1'25 pessetes frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas 4 pessetes frasco